

1 חוק להנצחת זכרו של מנחם בגין, התשנ"ח-1998

פרק א' - מטרת החוק

1. מטרת החוק

מטרתו של חוק זה להקים מרכז שינציח לדורות את פועלו ומורשתו של מנחם בגין.

פרק ב' - פרשנות

2. הגדרות

(תיקון התשע"א)

בחוק זה -

"המרכז" - מרכז מנחם בגין לחקר המאבק הציוני לעצמאות ישראל;

"הארכיון" - ארכיון המרכז;

"האתר" - אתר ההנצחה לזכר מנחם בגין;

"הגנז", "חומר ארכיוני", "מוסד ממוסדות המדינה" - כהגדרתם בחוק הארכיונים, התשט"ו-1955;

"המוזאון" - מוזאון מנחם בגין כמשמעותו בסעיף 22;

"המכון" - המכון למחקר על שם מנחם בגין;

"מוסד מוכר" - כהגדרתו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958;

"השר" - ראש הממשלה או שר שייקבע על ידו לענין חוק זה.

פרק ג' - המוסדות

3. קיום מוסדות

סימן א' - המרכז

(תיקון התשע"א)

יוקם מרכז להנצחת זכרו של מנחם בגין, ולחקר המאבק הציוני לעצמאות ישראל; המרכז יכלול את האתר, המכון, הארכיון והמוזאון.

סימן א' - המרכז

4. מעמד המרכז

(א) המרכז יהיה תאגיד.

(ב) המרכז יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(2) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

5. המועצה

למרכז תהיה מועצה בת עשרים ותשעה חברים, שימנה השר, ואלה חבריה:

(1) שלושה נציגים לפי המלצת ראש הממשלה;

(2) נציג לפי המלצת שר הבטחון, מבין העובדים הבכירים במערכת הבטחון;

- (3) שלושה נציגים לפי המלצת שר החינוך התרבות והספורט, מבין העובדים הבכירים במערכת החינוך;
- (4) הגנז;
- (5) חמישה אנשי הסגל האקדמי במוסדות מוכרים בארץ, מתחום מדעי הרוח, החברה או המשפטים;
- (6) שני נציגים של הרשות המקומית שהמרכז פועל בתחומה שאחד מהם הוא ראש הרשות המקומית;
- (7) חמישה נציגי העמותה "קרן מורשת מנחם בגין";
- (8) נציג המועצה לאתרי הנצחה לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992;
- (9) נציג המועצה לענין הנצחת זכרם של מי שנשאו את משרת נשיא המדינה או ראש הממשלה לפי חוק הנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה, התשמ"ו-1986;
- (10) שבעה נציגי ציבור.

6. יושב ראש המועצה

המועצה תמנה מבין חבריה, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.

7. תפקידי המועצה

תפקידי המועצה -

- (1) לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז;
- (2) לקבל דוחות על פעילות המרכז מהוועד המנהל;
- (3) לאשר את תקציב המרכז.

8. סדרי עבודת המועצה

- (א) המועצה תתכנס פעם אחת בשנה לפחות.
- (ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.
- (ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו בתקנות.

9. הוועד המנהל

- (א) השר ימנה מבין חברי המועצה ועד מנהל של תשעה חברים, ובלבד שהם -
  - (1) נציג ראש הממשלה, מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(1);
  - (2) נציג שר החינוך התרבות והספורט, מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(3);
  - (3) הגנז;
  - (4) שני נציגים של הסגל האקדמי, מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(5);
  - (5) שני נציגים של העמותה, מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(7);
  - (6) נציג ציבור מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(10);
  - (7) נציג הרשות המקומית מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(6);
- (ב) הוועד המנהל ימנה מבין חבריו, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.

10. תפקידי הוועד המנהל

תפקידי הוועד המנהל -

- (1) להתוות את קווי הפעולה של המרכז;
- (2) לאשר את תקציב המרכז שהוכן על ידי ראש המרכז ולהביאו לאישור המועצה;

- (3) לפקח על ביצוע קווי הפעולה של המרכז ועל תכניותיו;
(4) לדון בדינים וחשבונות שהמבקר הפנימי של המרכז יגיש לו ולקבוע מסקנות.

11. פיזור הוועד המנהל

- (א) ראה השר כי הוועד המנהל אינו ממלא את תפקידו באופן נאות, יתרה בוועד המנהל בהודעה בכתב שישלח ליושב ראש הוועד המנהל, כי אם תוך זמן שיקבע לא ימלא הוועד המנהל את המוטל עליו כפי שפירט השר בדרישתו, יפזר את הוועד המנהל.
(ב) לא מילא הוועד המנהל את שהוטל עליו כאמור בסעיף קטן (א), תוך המועד שקבע השר בהודעתו, רשאי השר להורות על פיזור הוועד המנהל.

12. כינון ועד מנהל חדש

- התפטר הוועד המנהל או החליט השר לפזרו כאמור בסעיף 11, ימונה ועד מנהל חדש, בדרך הקבועה בסעיף 9, תוך שלושים ימים מיום ההתפטרות או הפיזור, לפי הענין.

13. הוצאות וגמול

- חבר המועצה וחבר הוועד המנהל לא יקבלו מהמרכז שכר בעד שירותיהם, אך חבר הוועד המנהל יהיה זכאי לגמול עבור השתתפותו בישיבות הוועד המנהל וכן להחזר הוצאות שהוציא במילוי תפקידו בשיעורים שיקבע השר, באישור שר האוצר.

14. תקופת כהונה

(תיקון התשע"א)

- חבר המועצה יתמנה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש לתקופות כהונה נוספות.

15. פקיעת הכהונה

- חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום כהונתו באחת מאלה:
(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
(2) הורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון;
(3) חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג במועצה.

16. העברה מכהונה

- השר רשאי, לאחר שנועץ ביושב ראש המועצה או ביושב ראש הוועד המנהל, לפי הענין, להעביר חבר המועצה או חבר הוועד המנהל מכהונתם לפני תום תקופת כהונתם אם נבצר מהם, דרך קבע, למלא את תפקידם.

17. תוקף פעולות

- קיומם של המועצה או של הוועד המנהל, סמכויותיהם ותוקף החלטותיהם לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריהם או מחמת ליקוי במיניום או בהמשך כהונתם.

18. ראש המרכז

(תיקונים: התשס"ד, התשע"א)

- (א) המועצה, באישור השר, תמנה את ראש המרכז;
(ב) ראש המרכז ימונה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש, באישור השר, לתקופות כהונה נוספות.

(תיקון התשע"א)

תפקידי ראש המרכז -

- (1) ניהול המרכז - האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון;
- (2) יישום החלטות הוועד המנהל;
- (3) הכנת תכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי והבאתם לאישור הוועד המנהל;
- (4) דיווח לוועד המנהל על פעילויות המרכז - האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון.

20. תנאי העסקתו של ראש המרכז ופקיעת כהונתו

- (א) הוועד המנהל, באישור השר ובהתייעצות עם שר האוצר, יקבע את שכרו ותנאי העסקתו של ראש המרכז.
- (ב) ראש המרכז יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
  - (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר וליושב ראש המועצה;
  - (2) המועצה החליטה על הפסקת כהונתו ברוב של שני שלישים לפחות מכלל חבריה;
  - (3) הורשע או הוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון.

21. מבקר פנימי

סימן ב' - האתר

למרכז ימונה מבקר פנימי אשר יפעל בהתאם להוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992; המבקר הפנימי יגיש לוועד המנהל דין וחשבון על ממצאיו.

סימן ב' - האתר

22. הקמת האתר ותכולתו

(תיקון התשע"א)

המרכז יקים אתר הנצחה שיקלול תערוכה מתמדת של מוצגים המעלה את זכר חייו, פועלו ומורשתו של מנחם בגין ובכלל זה מוזאון שבו יוצגו תולדות חייו על רקע תקופת השואה באירופה, המאבק להקמת המדינה, שנות עיצובה והמאורעות המרכזיים בתולדותיה; האתר יוקם בירושלים.

23. פעילויות לציבור

(תיקון התשע"א)

אתר ההנצחה יהיה פתוח לציבור ויתקיימו בו, באופן סדיר, פעילויות הנצחה, פעילויות מוזאלייות ופעולות חינוך והסברה הקשורות בפועלו ובמורשתו של מנחם בגין.

24. ועדה חינוכית

- (א) הוועד המנהל, לאחר התייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה חינוכית בת שבעה חברים שתורכב מאנשי חינוך, אנשי מערכת הבטחון, בעבר ובהווה, נציג הרשות המקומית שבתחומה פועל המרכז, ונציגי ציבור אחרים.
- (ב) הוועדה החינוכית תמנה מבין חבריה את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.
- (ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

25. תפקידי הוועדה החינוכית

סימן ג' - המכון

הוועדה החינוכית תייעץ לראש המרכז לגבי פעילויות שיתקיימו באתר, לרבות סוגן ותוכנו.

סימן ג' - המכון

26. הקמת המכון ומטרותיו

המרכז יקיים מכון למחקר; המכון יפעל להעמקת הידע ולהעשרתו בכל הקשור להיסטוריה, למדיניות, לחברה, לתרבות, לכלכלה ולבטחון של מדינת ישראל, תוך שימת דגש על חזונו, פועלו ומורשתו של מנחם בגין.

27. פעילות

המכון יקיים פעילויות אקדמיות לקידום מטרות חוק זה, לרבות - קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, הרצאות פומביות וכנסים בהשתתפות חוקרים.

28. ספרייה

המכון יקיים ויפעיל ספריית מחקר ועיון שתתמחה בתחומים האמורים בסעיף 26.

29. פרסומים

המכון יפרסם מחקרים בתחומי פעילותו.

30. הוועדה המדעית

(א) הוועד המנהל, בהתייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה מדעית שתורכב משבעה חברים, שהם בעלי מעמד בתחומי המחקר וההוראה במוסדות מוכרים בארץ, ומשני נציגים של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.
(ב) הוועדה המדעית תמנה מבין חבריה את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.
(ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

31. תפקידי הוועדה המדעית

(א) הוועדה המדעית תאשר תכניות פעולה והצעות שיוגשו לה על ידי ראש המרכז, לרבות הצעות להעסקת חוקרים ולביצוע מחקרים.
(ב) הוועדה המדעית תייעץ לראש המכון בכל ענין הנוגע לפעילותו האקדמית של המכון.

32. הפסקת כהונה

סימן ד' - הארכיון

הוראות סעיפים 15 ו-16 יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חברי הוועדה המדעית.

סימן ד' - הארכיון

33. הקמת הארכיון

המרכז יקים ארכיון; הארכיון יהיה חלק מארכיון המדינה והוראות חוק הארכיונים, התשט"ו-1955, יחולו עליו.

34. הטיפול בחומר הארכיוני

(א) הטיפול בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלו האישי של מנחם בגין, יהיה נתון לארכיון.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם הגנז ועם ראש המרכז, יקבע בתקנות את סוגי החומר הארכיוני הנמצא בארכיון המדינה או במוסד ממוסדותיה, אשר יועבר לארכיון.

(ג) חומר ארכיוני כאמור בסעיף קטן (ב) יועבר לארכיון, כמקור או בהעתק, באופן שיורה הגנז.

35. ממונה על הארכיון

הממונה על הארכיון יתמנה בידי ראש המרכז, באישור הגנז, ויקבל את ההוראות וההנחיות בתחום המקצועי מהגנז.

פרק ד' - הוראות כלליות

36. ניגוד עינים

(א) חבר המועצה, חבר הוועד המנהל, חבר ועדה או עובד המרכז (בסעיף זה - חבר) יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עינים בין תפקידו לבין ענין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא העלול לגרום לו להימצא במצב כאמור גם מחוץ לישיבות.

(ב) התברר לחבר כי נושא הנדון בישיבה או המטופל על ידיו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה, ליושב ראש הוועדה או לראש המרכז, לפי הענין.

(ג) לענין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.

(ד) בסעיף זה -

"ענין אישי" - לרבות ענין אישי של קרובו או ענין של גוף שחבר או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או ענין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה; "קרוב" - בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר.

37. מקרקעין

המדינה תעמיד לרשות המרכז את המקרקעין הדרושים לפעילותו, כפי שתקבע הממשלה או שר שתסמיך לכך.

38. מימון

הקמת המרכז תמומן מכספי תרומות; פעילות המרכז תמומן, בכפוף להוראות סעיף 39, מתקציב המדינה כפי הדרוש להוצאות קיומו, החזקתו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו, ומתרומות ומהכנסות שיהיו למרכז.

39. תקציב

(א) המועצה תאשר הצעת תקציב שנתי ותגישה לשר האוצר לשם אישורו; התקציב טעון אישור שר האוצר.

(ב) שנת תקציב המרכז תהיה כשנת תקציב המדינה.

39א. פטור ממסים

(תיקון התשס"ז)

(א) לענין פקודת מס הכנסה, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 9(2) לפקודה האמורה, ולענין חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 39(6) לחוק האמור, וכל נכסי המרכז יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום חובה אחר, המשתלמים לרשות מקומית.

(ב) פטור ממסים לפי סעיף זה לא יחול על נכסים המשמשים למטרות מסחריות.

40. עובדים

תנאי העסקתם של עובדי המרכז יהיו כשל עובדי המדינה בתפקידים מקבילים, בשינויים ובתיאומים שיקבע השר בהסכמת

41. איסור העברת נכסים

(א) המרכז לא יאה רשאי למכור או להעביר בדרך אחרת נכס שבבעלותו, למעט נכסים שפרטים לגביהם, לרבות סוגם ושויים, נקבעו בתקנות, אלא באישור השר.

(ב) המרכז לא יאה רשאי למשכן נכס שברשותו או להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור השר; לענין זה, "להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים" - לרבות שכירות המקנה זכות לחדשה, להאריכה או שכירות לתקופה נוספת שבהצטרפותן לתקופות השכירות הקודמות עולות יחד על עשר שנים.

(ג) המרכז לא יטול הלוואה העולה על סכום שקבע השר בתקנות, אלא באישור השר ושר האוצר.

42. ביצוע

השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות סדרי העבודה של המועצה והוועד המנהל.

בנימין נתניהו

ראש

הממשלה

עזר ויצמן

דן תיכון

נשיא

המדינה

יושב ראש

הכנסת

---

[1]. [ח"ס 1664](#), התשנ"ח (1.4.1998), עמ' 188.

תיקונים: ח"ס 1923, התשס"ד (5.2.2004), עמ' 286;

ח"ס 2087, התשס"ז (22.3.2007), עמ' 144. [הצ"ח - כנסת 129](#), התשס"ז, עמ' 43;

ח"ס 2305, התשע"א (20.7.2011), עמ' 978. [הצ"ח - כנסת 381](#), התשע"א, עמ' 143.